

SIGTUNA KOMMUN
sigtuna.kommun@sigtuna.se

2024-01-08

1 (19)

Dnr- SI 2023:7051

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning vid S:t Olofs
skola i Sigtuna kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på S:t Olofs skola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Namnbyte

Den 1 juli 2023 genomförde Skolinspektionen ett namnbyte från regelbunden kvalitetsgranskning till planerad kvalitetsgranskning. Detta påverkar ingenting vad gäller granskningens innehåll och genomförande.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid S:t Olofs skola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn säkerställer att undervisningen stimulerar och utmanar eleverna utifrån såväl individers som grupperns behov och förutsättningar.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn följer upp att ändamålsenliga åtgärder för att skapa och upprätthålla studiero vidtas vid behov samt att överenskomna strategier efterlevs av alla lärare.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **5 augusti 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till, skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm.

Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr- SI 2023:7051) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på S:t Olofs skola leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att rektorn följer upp och analyserar kunskapsresultat, skolans värdegrundsuppdrag, undervisningens genomförande samt vilka förutsättningar lärarna har för att bedriva undervisning. Utifrån rektorns analys vidtas utvecklingsåtgärder och beslut fattas om resursfördelning. Rektorn leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete samt leder och organiserar det pedagogiska arbetet så att lärare ges goda förutsättningar för kollegialt lärande och samverkan i syfte att utveckla undervisningen. Skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av lärarna.

Rektorn följer upp, analyserar och utvecklar verksamheten kontinuerligt

Granskningen visar att rektorn gör uppföljningar och analyser av resultat på flera olika sätt. Av huvudmannen inkommen dokumentation och intervju med rektorn framkommer att rektorn följer upp kunskapsresultat och resultat som rör värdegrundsarbetet och att det bland annat görs med hjälp av betyg, omdömen, nationella prov, trygghetsenkäter, incidentrapporter samt i dialog med personal och elever i olika forum. Utöver det följs även resultat som rör särskilt stöd, studiero och närvaro upp. Även undervisningens genomförande och förutsättningar följs upp genom att rektorn får information via resultatuppföljningar, arbetsplaner samt för dialog med lärare, elevmentor, elevhälsan och skolans ledningsgrupp.

Av granskningen framgår vidare att rektorn involverar lärare, elever, elevhälsa, elevmentor samt skolans sociala team¹ och skolans ledningsgrupp i analysarbetet i syfte att identifiera eventuella skillnader och mönster samt finna orsaker till resultaten. Av dokumentation och intervju med rektorn framkommer exempelvis att rektorn analyserar resultat som rör trygghet och studiero tillsammans med såväl elevgrupper som personalgrupper. Rektorn och lärare samt skolans ledningsgrupp analyserar kunskapsresultat. I analysen vägs flera olika variabler in, som exempelvis kön, modersmål, ämne samt årskurs. Resultaten studeras även över tid samt i relation till resultat på andra skolor i kommunen. Analysen sammanfattas och dokumenteras av rektorn genom det systematiska kvalitetsarbetet.

Granskningen visar också att rektorn utifrån sin analys vidtar utvecklingsåtgärder och fattar beslut om resursfördelningen på skolan. Rektorn har bland annat tagit beslut om att skolans lärare ska arbeta utifrån gemensamma undervisningsstrategier på grund av

¹ Sociala teamet består av socialpedagog, elevmentor, kurator, bibliotekarie och skolvärd.

att rektorn uppmärksammat att undervisningen behövde utvecklas för att bli mer varierad och strukturerad. Det framgår även att rektorn beslutat om en kompetenshöjande insats kring NPF (neuropsykiatriska funktionsnedsättningar) samt att lärarna ska arbeta ämnesövergripande. Vidare har analysen av resultat som rör trygghet och studiero resulterat i insatser som bland annat rör ledarskap och bemanning i klassrummet, elevmentorer samt samarbete mellan sociala teamet och lärare. Det framkommer även att de satsningar som genomförts på skolan har haft goda effekter.

Vidare framgår av granskningen att rektorn fördelar resurser utifrån identifierade behov. Utifrån samtal med lärare och elevhälsa identifierar rektorn både enskilda elevers samt elevgruppers behov. Av intervju med lärare och elevhälsan framkommer exempelvis att personella resurser flyttats mellan klasser för att kunna möta behoven i elevgrupperna bättre. Rektorn har även tillsatt extra personella resurser i ett specifikt ämne utifrån att många elever behöver mycket stöd. Utfallet av resursfördelningen följs upp av rektorn tillsammans med berörd personal samt elevhälsa.

Rektorn leder och styr skolans strategiska jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn leder ett strategiskt jämställdhetsarbete som säkerställer att alla elever oavsett könstillhörighet ges samma förutsättningar att lära och utvecklas. I intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan samt rektorn beskrivs att det finns en stor medvetenhet på skolan kring jämställdhetsfrågor och att det pågår en kontinuerlig dialog kring jämställdhet. Lärare uppger i intervju att rektorn på ett tydligt sätt leder jämställdhetsarbetet och att det finns direktiv kring arbete med jämställdhet. Det framkommer även att tid avsätts till diskussioner och att rektorn följer upp personalens arbete genom dialog med arbets- och ämneslag, via skolans arbetsplan, lärares ämnesplaneringar och vid medarbetarsamtal. I intervju med lärare beskrivs också att det förs samtal med eleverna kring jämställdhet och som exempel ges att de pratar om synen på kvinnligt och manligt i olika kulturer samt arbetar kring sexualitet och könsnormer. Detta bekräftas även i intervju med elever där det även framgår att eleverna har arbetat kring HBTQI-frågor samt att eleverna upplever att flickor och pojkar behandlas lika oavsett kön.

Rektorn skapar sig en bild av jämställdhetsarbetet och vidtar utifrån det åtgärder som följs upp genom ett strategiskt arbete. Bland annat följer rektorn upp kunskaps- och trygghetsresultat för flickor respektive pojkar för att upptäcka eventuella skillnader. Av dokumentation samt av intervju med rektorn och lärare framkommer att skolan identifierar att pojkar generellt har högre måluppfyllelse än flickor och att det förmodligen beror på att skolan de senaste åren fokuserat på att öka pojkars

förutsättningar att nå målen. Detta har exempelvis gjorts genom att arbeta med varierad undervisning, alternativa bedömningssituationer samt ett ökat fokus på läsförståelse. Utöver det har Skolverkets stödmaterial om sexualitet, relationer och samtycke använts i undervisningen.

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet så att goda förutsättningar för kollegialt lärande och utveckling skapas

Granskningen visar att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Av intervju med lärare och dokumentation framkommer att det finns goda förutsättningar för lärarna att samverka. Exempelvis träffas lärarna kontinuerligt enligt en viss struktur i arbetslag och ämneslag för att samverka kring sådant som rör undervisningen. Utöver samverkansforum lärare emellan så träffar lärare elevhälsan, socialt team och elevmentorer både strukturerat och spontant för att samverka kring sådant som exempelvis rör trygghet och studiero, elevernas mående, samt anpassningar och särskilt stöd.

Av granskningen framgår vidare att rektorns ledning och organisation leder till ett kollegialt lärande och utveckling som ger avtryck i undervisningen. Rektorn uppger exempelvis i intervju att arbetet med undervisningsstrategier har gjort att lektionsstrukturen har förbättrats samt att det blivit en större variation i undervisningen och därmed även mindre individuellt arbete. Det framkommer även att lärarnas ämnesövergripande arbete har bidragit till ökat samarbete mellan lärare och mer sammanhängande undervisning för eleverna.

Av granskningen framgår också att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av lärarna. I intervjuer med lärare och elevhälsa beskrivs exempelvis att rektorn kommunicerar skolans gemensamma arbets- och förhållningssätt i tal och skrift samt att tydligheten skapas i dagliga diskussioner på skolan. Det framkommer också att det finns rutiner och arbetssätt för hur nyanställda och obehöriga lärare introduceras. Obehöriga lärare får en introduktion av skolläda och får en mer erfaren lärare till mentor. Utöver det har skolan även en uppstarts dag i början av varje läsår där bland annat skolans vision presenteras.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att undervisningen är varierad och strukturerad. Det finns ett aktivt lärarstöd i undervisningen som i vissa fall inte är tillräckligt. Syftet med olika arbetsmoment är tydligt och elever ges möjlighet till reflektion och delaktighet i såväl planering som utvärdering av undervisningen. Vidare rymmer undervisningen inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation, men undervisningen är inte alltid anpassad utifrån alla elevers förutsättningar och behov.

Undervisningen är varierad och strukturerad, men det aktiva lärarstödet är i vissa fall inte tillräckligt

Granskningen visar att undervisningen är varierad, strukturerad samt rymmer olika typer av uppgifter och aktiviteter så att det blir en variation och balans. Av intervjuer med lärare och elever samt genom lektionsobservationer framkommer att lärarna skapar variation genom att teoretiska och praktiska moment varvas samt att eleverna får arbeta i olika slags konstellationer som exempelvis enskilt, i par, grupp eller helklass. Lärarna använder olika arbetssätt och eleverna får exempelvis arbeta i böcker, se filmer, spela spel, läsa och svara på frågor, arbeta praktiskt samt ta del av genomgångar på tavlan. I intervju med såväl rektorn som lärare uppges att det genom skolans undervisningsstrategier är uttalat att alla lektioner minst ska innehålla tre olika moment samt att dessa tydligt ska skrivas ut på tavlan. Trots denna balans har flera elever svårt att upprätthålla sitt engagemang och intresse under hela lektionstiden, vilket observerades under Skolinspektionens lektionsobservationer.

Vidare visar granskningen att undervisningen har en tydlig struktur som rymmer inledning, logiskt flöde i genomförande och avslut. Av intervjuer med lärare och elever samt genom lektionsobservationer framkommer att lektionerna vanligtvis startar med en tydlig rutin för att markera lektionsstart och att läraren därefter presenterar vad

som ska göras, hur och varför. Lärarna kopplar även samman lektionen med föregående lektion genom att påminna om vad som gjordes samt repetera vissa saker från innehållet. För att göra det tydligt för alla elever finns information om lektionen och dess olika moment i skrift på tavlan. Vidare framgår att syftet med lektionen eller de enskilda momenten tydliggörs inledningsvis eller att läraren berättar det för eleverna under lektionens gång eller i början av ett nytt arbetsområde. För att konkretisera syftet använder lärarna exempelvis kursplaner, ett elevnära språk samt talar om nyttan med det som ska göras eller läras.

Lektionerna har även ett tydligt avslut som innefattar en inarbetad rutin, även om det råder variation mellan lärare och ämnen huruvida lektionerna sammanfattas och eleverna uppmanas till reflektion kring lektionen och det egna lärandet i relation till syftet. I intervju uppger lärarna att det inte finns någon överenskommelse på skolan i stort kring sammanfattande avslut med möjlighet till reflektion, men att det finns överenskommelser arbetslagsvis. Av dokumentation samt av intervju med lärare och rektorn framkommer även att lektionsstrukturen är en del av skolans undervisningsstrategier och enligt lärarna är rektorn tydlig med att strategierna ska följas.

Vidare framgår det av granskningen att lärarna ger ett aktivt lärarstöd i undervisningen men att det i vissa fall inte är tillräckligt för att alla elever ska bibehålla engagemanget för arbetsuppgifterna. Vid flera lektionsobservationer framkommer exempelvis att elever inte kommer igång med de arbetsmoment som läraren presenterat. Även om lärarna inledningsvis går igenom vad som ska göras och sedan upprepar, förklarar, ger vissa elever individuella instruktioner och cirkulerar i klassrummet för att hjälpa elever vid enskilt arbete, finns det tillfällen under lektioner när elever som skulle behöva hjälp inte får det. Det medför att de eleverna ägnar sig åt andra saker än vad de ska. Det förekommer även att lärare hjälper elever att komma igång men att eleverna slutar jobba då läraren går vidare.

Elever ges möjlighet till reflektion och delaktighet i såväl planering som utvärdering av undervisningen

Granskningen visar att undervisningen innehåller aktiviteter och övningar där elever ges möjligheter att reflektera över sitt lärande. Under vissa lektionsobservationer framkom exempelvis att lärarna ställde öppna frågor, bad eleverna reflektera tillsammans, redovisa hur de tänkt, utveckla sina svar och förklara för varandra. I intervjuer med lärare uppger vissa lärare att de bland annat skapar möjlighet till reflektion genom att låta eleverna reflektera kring sådant de läst samt kring det

centrala innehållet. Vissa lärare uppmanar eleverna att reflektera över lektionen och sitt eget lärande i slutet av lektionen muntligt eller skriftligt.

Det framkommer även av granskningen att lärarna kontinuerligt undervisar eleverna i olika slags lärstrategier. I intervju med eleverna uppges att de exempelvis har fått se film om studieteknik samt fått skriva om vad som fungerar bäst för dem. Lärare beskriver i intervju att de presenterar olika strategier exempelvis genom att låta eleverna prova olika sätt att göra sammanfattningar på samt träna olika lässtrategier. Det förekommer också att elever får träna strategier som är verksamma vid provsituationer.

Vidare framgår av granskningen att eleverna ges möjlighet att vara med att planera och utvärdera undervisningen. I intervju uppger lärare exempelvis att de inför ett nytt arbetsområde lyssnar in elevernas åsikter samt beaktar dessa i planeringen. Eleverna får även vara med och önska fördjupningsuppgifter samt examinations- och redovisningsformer. Det framkommer också att lärarna tar emot elevernas åsikter både planerat och spontant och att elever får påverka både innehåll och arbetssätt. Det framgår även av granskningen att eleverna får vara med och utvärdera undervisningen och att deras synpunkter tas till i den fortsatta planeringen av undervisningen. I intervju med lärare framkommer exempelvis att eleverna får utvärdera efter ett arbetsområde, efter en termin samt efter vissa lektioner. Det framkommer även att lärarna gör på lite olika sätt och att de tar hänsyn till elevers synpunkter och justerar undervisningen utifrån det elever fört fram. Som exempel ges att elevers förslag om att spela sina presentationer i stället för att hålla dem muntligt inför gruppen hörsammades utifrån att elever påtalat att det upplevdes jobbigt. Lärare har även lyssnat på elevers önskemål om att dela upp ett stort prov till flera mindre små. I intervju med rektorn uppges även att elevrådet har gjort en enkät kring elevernas upplevelse av undervisningen.

Undervisningen rymmer inslag som stärker självförtroende och motivation, men är inte alltid anpassad utifrån elevers förutsättningar och behov

Granskningen visar att undervisningen rymmer inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. Under lektionsobservationerna framkommer exempelvis att lärarna berömmar och bekräftar eleverna samt talar med dem om vad nytan med kunskapen är. I intervju berättar lärare att de gör på flera olika sätt och som exempel ges att de utgår ifrån elevernas behov och intressen, kopplar undervisningen till elevernas vardag samt låter dem vara med och välja vad de ska jobba med. Andra strategier som lärare använder sig av är direkt feedback, synliggöra elevernas läroprocess, dela upp stora arbetsområden i mindre hanterbara delar samt arbeta laborativt i

ämnen där det teoretiska kan upplevas tungt för eleverna. Att lärare gör på olika sätt bekräftas även i intervju med elever där det även framkommer att vissa lärare motiverar eleverna betydligt mer än vad andra lärare gör.

Vidare framkommer av granskningen att lärare förmedlar höga och samtidigt rimliga förväntningar på eleverna. Lärare uppger i intervju att de bland annat förmedlar höga förväntningar genom att motivera eleven i dialog med eleven om vilka förväntningar de har på varandra. I intervju med elever uppges att lärare förmedlar höga förväntningar genom att uppmana eleverna att visa att de kan mer. Elever beskriver även att det ställs olika krav på olika elever och som exempel ges att det ställs högre krav på högpresterande elever jämfört med elever som inte kommit lika långt. Lärare uppger i intervju att de försöker förmedla höga förväntningar på alla elever, men att det kan vara svårt att nå elever som har tappat tron på sin egen förmåga.

Av granskningen framgår också att undervisningens innehåll och arbetssätt anpassas efter behov som finns i olika elevgrupper, men att en del elever behöver mer anpassningar och mer utmaningar i undervisningen än vad som ges. Lärare uppger i intervju att de anpassar undervisningen efter olika nivåer och individer och att de bland annat gör det genom att använda olika slags material och uppgifter med olika svårighetsgrader. Även eleverna berättar i intervju att de får uppgifter med olika svårighetsgrad och som exempel ges att de i vissa ämnen får fördjupningsuppgifter. I intervju med eleverna framkommer även att det finns elever som inte får tillräckliga eller adekvata utmaningar, något som även bekräftas i intervju med elevhälsan. Vidare framgår av såväl dokumentation som intervju med lärare och elevhälsa att lärare och elevhälsa samarbetar i utformning och framtagande av anpassningar samt att lärare som behöver mer riktad stöd i arbetet med anpassningar kan få det. Det framgår även att elevmentorer är involverade i arbetet med anpassningar samt att elevers behov av anpassningar bland annat identifieras via överlämningar, pedagogiska kartläggningar, samtal med elever samt genom vårdnadshavare. Av såväl lektionsobservationer som intervju med lärare, elevhälsa och elever framkommer att det finns anpassningar av såväl generell som specifik art men att det råder variation gällande tillgång och tillämpning. I intervju berättar exempelvis elever att det finns hörselkåpor och skärmar på skolan, men bara i vissa specifika klassrum. Eleverna uppger även att de får skriftliga instruktioner, att vissa lärare använder digitala tidhjälpmedel och att det finns läxhjälp att få vid behov. Detta bekräftas även i intervju med lärare där det även framgår att det finns datorer med läshjälpmedel, att elever får extra hjälp att komma igång samt att lärare använder sig av begreppslistor. Lärare berättar också att bildstöd används utifrån behov, att det inte är uttalat att alla ska använda bildstöd samt att arbetet kring bildstöd är under utveckling. I intervju med elevhälsan framkommer att det tidigare

fanns hjälpmedel mer utbredd att tillgå, men att en del plockades bort eftersom eleverna inte ville använda dem såsom tanken var. Även lärarna berättar att det kan vara svårt att få elever att ta emot vissa anpassningar eller använda vissa hjälpmedel eftersom det anses lite udda och utpekande. I intervju med elever framkommer att det finns elever som behöver anpassningar, men som inte får det och i intervju med elevhälsan framgår också att det finns elever som är osäkra på om lärarna vet vilka anpassningar eleverna behöver. Rektorn uppger i intervju att det gjorts insatser kring anpassningar tidigare men att de insatser som gjorts mest varit på individnivå och att skulle behövas ett arbete kring att tillgängliggöra lärmiljön på en mer övergripande nivå.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn säkerställer att undervisningen stimulerar och utmanar eleverna utifrån såväl individers som grupperns behov och förutsättningar.

Granskningen visar att det finns tillfällen i undervisningen när elever behöver mer anpassningar för att utifrån sina förutsättningar och behov ges möjligheter att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Skolinspektionen rekommenderar därför att skolan under ledning av rektorn analyserar både för- och nackdelar med de anpassningar som genomförs på såväl individ som gruppnivå. Skolan behöver skapa en samsyn och lärarna utgå ifrån gemensamma strategier för att anpassa undervisningen utifrån alla elevers behov och förutsättningar, oavsett hur långt eleverna kommit i sin kunskapsutveckling. Analysen av anpassningar kan med fördel utgå från observationer av undervisning och ske i nära samverkan mellan elevhälsan och lärare. Betydelsefullt i arbetet är att komma bort ifrån synen eller känslan av att anpassningar och stöd är något udda, utpekande eller stigmatiserande till att det ska bli en naturlig del av undervisningen. Av den anledningen rekommenderar Skolinspektionen även att såväl elever som elevmentorer görs delaktiga i arbetet. Arbetet som görs bör även kopplas samman med skolans satsning kring NPF, arbetet kring undervisningsstrategierna samt arbetet med att förbättra studieron. I detta arbete kan rektorn med fördel använda sig av Skolinspektionens tematiska kvalitetsgranskning "Skolors arbete för en tillgänglig lärmiljö för elever med neuropsykiatriska svårigheter".²

² Skolinspektionen 2023. Skolors arbete för en tillgänglig lärmiljö för elever med neuropsykiatriska svårigheter.
www.skolinspektionen.se.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att skolan har ett medvetet och systematiskt arbete kring trygghet som bygger på en analys av elevernas upplevelse av trygghet. Eleverna görs delaktiga i trygghetsarbetet och det finns en samsyn bland personalen på skolan. Vidare finns till viss del ett samlat arbete kring att skapa studiero där ändamålsenliga åtgärder delvis vidtas vid behov.

Det finns ett medvetet arbete kring trygghet som bygger på en analys

Granskningen visar att skolan har ett medvetet och systematiskt trygghetsarbete med elevdelaktighet och samsyn bland personalen. Av granskningen framkommer att elevernas upplevelse av trygghet kartläggs bland annat genom trygghetsenkäter, incidentrapporter, kränkingsanmälningar och kontinuerliga samtal om trygghet mellan rektorn, lärare, elever, socialt team, ledningsgrupp och elevhälsan. Även elevernas trygghet på nätet följs upp med hjälp av enkäter. Vidare visar granskningen att det som kommer fram i kartläggningen analyseras och att olika perspektiv som exempelvis kön, årskurser, platser och situationer beaktas. Det framgår exempelvis att skolan har identifierat att korridorer upplevts otrygga samt att övergången till att börja på en stor skola från att tidigare gått på en mindre har varit en otrygghetsfaktor för vissa elever. Vidare framgår att skolan vidtar åtgärder utifrån vad som har identifierats, exempelvis har bemanningen av vuxna i korridorer förstärkts genom skolans sociala team, det har satts upp övervakningskameror på utvalda platser samt att skolan har ett arbete kring fadderskap för elever i årskurs sju. Av dokumentation och intervjuer med rektor framgår även att skolans elevmentorer arbetar tillsammans med elever kring värdegrundsfrågor och i det även trygghet.

Granskningen visar också att personalen har samsyn kring arbetet med trygghet. I intervju mer elevhälsan uppges exempelvis att man arbetar mycket med att rutiner ska följas och att det förs samtal om och när rutiner brister. Av samtliga intervjuer framkommer också att tryggheten på skolan är god vilket även framgår i den senaste Skolenkäten³ där eleverna på skolan skattar högre än genomsnittet på trygghetsfrågor jämfört med andra medverkande skolenheter. Såväl lärare som rektorn berättar i intervju att den goda tryggheten bland annat beror på att det finns ett socialt team som rör sig runt på skolan och att det installerats övervakningskameror. Trots att tryggheten på skolan är god och att elever görs delaktiga i trygghetsarbetet framkommer att det finns elever som vill ha mer delaktighet i arbetet. I intervju berättar exempelvis elever att de inte får ta del av resultaten på enkäter som de gör och att de är osäkra på om de vuxna tar till sig av det som elever för fram i enkäter. Eleverna säger även att personalen borde agera kraftigare än vad de i nuläget gör om de får reda på om någon elev inte trivs eller känner sig trygg.

Skolan har till viss del ett samlat arbete kring att skapa studiero

Granskningen visar att det till viss del finns ett samlat arbete på skolan kring att skapa studiero och att ändamålsenliga åtgärder delvis vidtas vid behov. Av dokumentation och i intervju med lärare och rektorn framgår att skolan har arbetat fokuserat med flera insatser för att förbättra studieron under ett flertal år. Det uppges exempelvis att skolan arbetar kring studiero genom sina undervisningsstrategier, elevhälsomöten, elevmentorer samt förstärkt ledarskap i klassrummet. Det framgår även att extra bemanning på vissa lektioner och att fortbildningen kring NPF är ytterligare insatser för att skapa studiero.

Dock framkommer i samtliga intervjuer att studieron på skolan varierar mellan såväl klasser som ämnen. Lärare uppger i intervju att det bland annat beror på omotiverade elever, lektionernas längd samt att det finns elever som inte jobbar och är fokuserade. I intervju med elever framgår att studieron är bättre där lärarna har mer struktur, sätter gränser, är strängare och har mer respekt hos eleverna och rektorn säger i intervju att vissa lärare har lättare för att upprätthålla studieron än andra. Det framkommer också att det finns överenskomna strategier för att förebygga och upprätthålla studieron, men att lärarna gör lite olika. Utöver ovan nämnda undervisningsstrategier så finns överenskommelser kring att visa ut elever, ringa hem och samla in mobiltelefoner. I intervju med elever framgår exempelvis att lärare hanterar mobiltelefoner på olika sätt samt agerar olika kraftfullt då studieron brister.

³ 5 Skolinspektionen, 2023. Skolenkäten.

Det framkommer även att det finns elever som får sin studiero störd genom att andra elever stör och att det är stökigt på lektionerna.

Granskningen visar vidare att eleverna görs delaktiga i arbetet med studiero. Elever uppger exempelvis i intervju att det förs samtal om studiero på mentorstiden och att de får svara på enkäter med frågor inom området. Det framkommer även att elever är med och påverkar ordningsregler via elevrådet men att det finns elever som inte känner sig delaktiga i framtagandet. I intervju med elever uppges även att skolan har flera olika råd men att eleverna inte riktigt vet vilka frågor som hanteras i de olika råden eftersom det i vissa klasser saknas representanter. Detta bekräftas även av rektorn i intervju där det även framkommer att det har varit svårt att hitta en kontinuitet i de olika rådsmötena.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn följer upp att ändamålsenliga åtgärder för att skapa och upprätthålla studiero vidtas vid behov samt att överenskomna strategier efterlevs av alla lärare.

Granskningen visar att det till viss del finns ett samlat arbete på skolan kring att skapa studiero där ändamålsenliga åtgärder delvis vidtas vid behov, men att överenskomna strategier inte alltid följs. Det finns elever som ägnar sig åt annat än skolarbete och det finns elever som upplever att de inte får den studiero de behöver.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn intensifierar arbetet med studiero i syfte att säkerställa att ändamålsenliga åtgärder vidtas vid behov samt att överenskomna strategier följs på ett konsekvent sätt. Rektorn behöver även se till att arbetet är väl förankrat hos lärarna och kan med fördel involvera eleverna i arbetet kring studiero än mer. Det kan exempelvis ske genom någon form av fokusgrupper eller tvärgrupper där elever och lärare från olika arbetslag blandas och analyserar orsaker till störningar och för samtal om vad de tillsammans kan göra för att förbättra skolans studiero. Resultat från elevenkäter om studiero samt skolans ordningsregler kan ingå som utgångspunkt för samtal. En viktig del i arbetet är också att rektorn följer upp och analyserar hur väl överenskomna strategier fungerar för sitt syfte samt följer upp i vilken grad de tillämpas och efterföljs. Slutsatserna av analysen bör rektorn använda för att göra justeringar i arbetet samt ta beslut om nya och mer kraftfulla åtgärder, strategier eller insatser skolan bör använda sig av.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att rektorn analyserar omdömen och betyg för att upptäcka eventuella avvikelser som kan ha sin grund i att lärare gör olika tolkningar av kriterierna för bedömning. Utifrån analyserna för rektorn samtal med lärare och då avvikelser identifieras har rektorn tydliga förklaringar som bygger på en analys. Rektorn försäkrar sig om att lärarna använder olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar samt ger lärare förutsättningar att kvalitetssäkra bedömningar, omdömen och betyg.

Rektorn analyserar skillnader i bedömning och betygssättning

Granskningen visar att rektorn analyserar eventuella skillnader i betyg och bedömning samt för samtal med lärare utifrån dessa analyser. I intervju med rektorn framkommer att rektorn bland annat identifierat avvikelser mellan resultat på nationella prov och slutbetyg samt diskuterat det med lärarna och kommit fram till tydliga förklaringar. Lärare uppger i intervju att det var i samband med det som ämneskonferenser och sambedömning kom igång ordentligt på skolan. I intervju med rektorn framkommer att det även uppmärksammats avvikelser inom SO-ämnena och att dessa diskussioner bidragit till ett arbete kring alternativa bedömningssituationer.

Rektorn ger lärarna goda förutsättningar att säkerställa likvärdighet i bedömning och betygssättning

Granskningen visar att rektorn ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra bedömningar och betyg. Av dokumentation och i intervju med lärare framkommer att lärarna har såväl tid som forum för att gemensamt arbeta kring betyg och bedömning. Exempelvis sambedömer lärare i sina ämneslag samt deltar i kommungemensamma nätverksträffar där de för diskussioner och arbetar kring bedömning och betyg med lärare från andra skolor. Av intervju med elevhälsan framgår att specialpedagogen samverkar med lärarna kring bedömningar och betyg då behov finns. Av dokumentation framgår att lärarna deltagit i en kompetenshöjande insats via

Skolverket som bidrog till ökad samsyn på betyg och bedömning och att skolan har en inarbetad rutin som de arbetar efter. Av dokumentation och intervju med rektor framgår även att lärarna använder sig av nationella bedömningsstöd och i intervju med lärare uppges att lärare som är obehöriga får stöd i sitt bedömningsarbete av behöriga lärare. Vidare framgår av granskningen att lärarna använder sig av olika metoder i sitt bedömningsarbete. I elevintervju framkommer att lärarna bland annat tar reda på vad eleverna kan med hjälp av prov, muntliga presentationer, bedömningsstöd samt arbete på lektionerna. Det framkommer även att eleverna får visa vad de kan vid flera olika tillfällen.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Underskrifter

Beslutet har fattats av Lena Johansson Kärr, utredare.

I den slutliga handläggningen av ärendet har Susanne Lindberg Åkerberg, utredare (föredragande) och Carl Bexell, utredare medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer.
- Tre gruppintervjuer med elever.
- En gruppintervju med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 29 och 30 november 2023. Besöket genomfördes av Susanne Lindberg Åkerberg och Carl Bexell.

S:t Olofs skola är en grundskola med årskurserna 7-9. Huvudman för skolan är Sigtuna kommun. Skolan hade vid tidpunkten för Skolinspektionens besök 438 elever.